І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-5740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 203. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1965 No. 203. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 29 жовтня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ОБНИЗИВ РІВЕНЬ УМОВИХ ВИМОГ ВІД ДОБРОВОЛЬЦІВ, і від 1-го листопада вистачатиме свідоцтво закінчення гай скулу, як доказ умової здібности добровольця. Досі мусіли переходити окремі тести навіть студенти чи абсольвенти коледжу. Внаслідок цього зарядження зменшиться число покликуваних до військової служби рекрутів, бо буде більше добровольців. Але умові вимоги від добровольців, які голосяться до летунства, залишаються такі, як були досі. Згідно з передбаченням число рекрутів зменшиться на 25,000 річно, бо на стільки більше буде добровольців.

ПЛЯНУЮТЬ ВІДКЛАСТИ КОНФЕРЕНЦІЮ ЗАКОРДОННИХ МІНІСТРІВ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ, яка мала відбутися 17-го листопада, який то реченець був вже двічі відкладуваний. ЗДА хотіли б, щоб ця конференція вже вкінці відбулася, але інші держави гадають, що непевність становища в Домініканській Республіці та нові політичні зміни в Бразилії вимагають, щоб конференція, що мала відбутися в Буенос Айресі 17-го листопада, відбулася трохи пізніше, коли вияснится ситуація в Санто Домінґо і в Бразилії.

КАСТРО ПОГОДИВСЯ НА АМЕРИКАНСЬКИЙ ТРАНСПОРТ ДЛЯ КУБИНСЬКИХ ВТІКАЧІВ. В цій справі з Гаваною переговорював в імені ЗДА швайцарський амбасадор Еміль Антон Штадельгофер. Згідно з умовою 200 човнів, які вже є в кубинських двох портах, зможуть забрати втікачів і перевезти їх на Флориду, але інші човни не смітимуть прибувати до кубинських портів. Перевіз втікачів є дуже небезпечний, бо тепер на океані є бурі, і з трудом вдалось врятувати один човен, який малощо не затопився з втікачами внаслідок бурі.

СЕНАТОР РОБЕРТ КЕННЕДІ ПРОПОНУЄ ВДВОЄ ЗБІЛЬШИТИ ПЕНСІЇ СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. Він промовляв на зборах 3,000 членів Конгресу Старших Громадян в Ню Йорку. Сенатор Роберт Кеннеді заявив, що збільшити старечі пенсії треба з фондів федеральної скарбниці, а не з фондів, які мали б вплинути зі збільшеного податку на соціяльне забезпечення. Місто Ню Йорк має один мільйон осіб у віці понад 65 років, стейт Ню Йорк має їх два мільйони, а в цілих ЗДА є 18 мільйонів таких громадян. Тепер старечі пенсії на одну особу виносять від $40 до $127 місячно, що зовсім не вистачає на життя.

АВТОВІ ФАХІВЦІ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ, ЩО В ЦЬОМУ 1965-му РОЦІ ВИПРОДУКУЮТЬ В ЗДА 11 МІЛЬЙОНІВ АВТ. Цього тижня мають випродукувати 9-мільйонове авто. В тижні, який закінчився 23-го жовтня, 4 великі автомобільні компанії випродукували 213.647 возів марки 1966. 13 фабрик Дженерал Моторс працюють і по суботам. Те саме і в 11-ох фабриках Форда. Крайслер і Амерікен Моторс працюють по п'ять днів в тижні. В 9-ох місяцях цього року прибутки Форда виносили $540 2 мільйона, на 34 відсотки більше, як в тому самому часі 1964-го року. В 9-ох місяцях ц.р. продано авт на суму $8.31 більйона, на 17 відсотків більше, як в тому самому часі попереднього року, коли за продані авта вторговано $7.13 більйона.

У СВІТІ

АЗІЙСЬКО-АФРИКАНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ, ЯКА МАЛА ВІДКРИТИСЬ 3 ЛИСТОПАДА В АЛЬЖИРІ, ВІДКЛАЛИ на два дні, сподіваючись, що, може, в міжчасі вдасться переконати Комуністичний Китай, щоб він не бойкотував тієї конференції, бо в такому випадку та конференція насправді розлетілась би. Малі, Ґвінея, Танзанія, Північна Корея і Північний В'єтнам — це або явні сателіти Комуністичного Китаю, або його прислужники, які підтримують Пейпінг в його передумові, щоб та конференція гостро засудила американський „імперіялізм". Зате деякі з них почуваються незручно, що Пейпінг вимагає — не допустити СССР до тієї конференції. Запрошено 60 держав. Половина з них вже репрезентована міністрами закордонних справ. Приготування коштували Альжир вже 30 мільйонів долярів.

В БРИТАНІЇ ОСТАТОЧНО ПРИЙНЯТО ЗАКОН про скасування кари смерти, тим часом на пробних 5 років. Палата громад погодилась на поправку палати лордів, щоб судді, засуджуючи підсудного на досмертну в'язницю за злочини, що до цього часу були карані смертю, виразно визначали мінімум, що його засуджені мусять відсидіти.

В ТУРЕЧЧИНІ ПРИЙШОВ ДО ВЛАДИ новий уряд на базі вислідів останніх парляментарних виборів з 10-го жовтня, коли-то перемогла консервативна Партія справедливости, яка була в опозиції. Прем'єром став лідер тієї партії Сулейман Демірель, міністром закордонних справ Іхсан Сабрі Каґльянґіль, дотеперішній губернатор одної з турецьких провінцій.

НА ПОЛІТИЧНІЙ КОМІСІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ДЕБАТУЄТЬСЯ далі про можливості міжнародного роззброєння. ЗДА зголосили новий проєкт — знищити поважну частину існуючого в ЗДА й СССР атомового арсеналу, при чому ЗДА передали б на мирні цілі 132.000 фунтів ядрового матеріялу, а СССР мали б передати 88.000 фунтів. Однак Москва ставить далі за передумову будь-якого порозуміння — відмову ЗДА від поширення атомової зброї в будь-якій формі на будь-котрого — поза Францією — члена НАТО.

З'ЄДНАНІ ДЕРЖАВИ ЗАПЛАТЯТЬ ВІДШКОДУВАННЯ японцям з Окінави за заподіяні їм шкоди і втрати в будь-якій формі від 1945 року, себто від часу встановлення американської військової бази в Окінаві. 180.000 мешканців Окінави зголосили претенсії і Конгрес поставився до них прихильно, дармащо з формально-правного боку ті японці з Окінави не мають підстави вимагати відшкодування. Президент підписав ту резолюцію Конґресу, яка уповноважує його видати на цю ціль 22 мільйони долярів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ, МОРІС КУВ ДЕ МУРВІЛЬ, ПРИЛЕТІВ до Москви на 5-тиденні відвідини. Гадають, що він переконуватиме большевиків про потребу тіснішої співпраці між Францією і СССР з уваги на їх спільне неґативне становище до озброєння Західньої Німеччини та спільну ворожість до „приявности Америки в Европі". Британський міністер закордонних справ Майкел Стюарт іде до Москви під кінець місяця листопада.

НА НАРАДУ З БРИТІЙСЬКИМ ПРЕМ'ЄРОМ ГАРОЛДОМ ВІЛЬСОНОМ В СЕЛСБЕРІ В РОДЕЗІЇ ПРИВЕЗЛИ з концентраційного табору лідера забороненого тамошнім білорасовим урядом муринського націоналістичного руху, та шістьох його найближчих співробітників. Вільсон нараджувався також з іншими діячами в Родезії — звеличниками і противниками політики прем'єра Айена Смита, який править, опертий тільки на 220.000 білих із нехтуванням 4-ох мільйонів чорних.

В ПЕРШІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

ПОЛКОВНИК АНДРІЙ МЕЛЬНИК
(* 12 грудня 1890 — † 1 листопад 1964)
Голова Проводу Українських Націоналістів

Редактори українських газет брали участь у конференції в закордонних справах у Вашинґтоні

Вашинґтон. — Продовж четверга і п'ятниці, 28 і 29 жовтня ц. р. відбувалася тут у Державному Департаменті чергова конференція у закордонних справах для редактори газет і радіових та телевізійних коментаторів з усієї країни. У конференції брало участь около 800 осіб, між ними і репрезентанти газет „Америки", „Народної Волі", видань УКА та „Свободи". Головною темою доповідей й опісля запитів і відповідей були переважно справи, зв'язані із взаємовідношенням вільних і комуністичних країн і зокрема війни у В'єтнамі та ситуація в південно - східній Азії. Конференція відбувалася, як і минулими роками, на базі довірочности порушуваних на ній справ і питань.

У Ню Йорку відбудеться в неділю 31 жовтня урочиста Листопадова Академія

Ню Йорк. — За щорічним звичаєм Комітет Об'єднаних американсько - українських організацій міста Ню Йорку, як Відділ Українського Конґресового Комітету, влаштовує урочисте відзначення роковин Листопадового Зриву. В суботу 30 жовтня о год. 8 вечером буде відправлена в церкві святого Юра в Ню Йорку Листопадова Панахида за поляглих героїв визвольної війни, при співі хору „Думка", а в неділю 31 жовтня, о год. 6.30 попол., у залі Вашинґтон Ірвінґ Гай Скул, при 17 вулиці й Вашинґтон Ірвінґ Плейс, відбудеться Академія. На її зміст складуться: вступне слово голови Комітету Об'єднаних Організацій д-ра Я. Гриневича, доповідь д-ра Матвія Стахова, слово по-англійськи адвоката В. Стека та виступи артистів Е. Курило й І. Соневицького. Співатиме мужеський хор „Прометей" під проводом І. Задорожного, при фортепіяні — Лідія Бульба. Також за щорічним традиційним звичаєм з нагоди Листопадових роковин відбудеться під всіма церквами збірка на Дар Українському Інвалідові.

Українська громада Трентону приготовила широку програму Листопадових святкувань

Трентон (ЮКО). — Заходами місцевого Відділу УККА та при співпраці усіх існуючих на терені Трентону, Н. Дж. українських установ, організацій і церковних парохій для відзначення Листопадових Роковин запляновано таку програму святкувань: в суботу, 30-го жовтня, о год. 6-ій вечора в парохіяльній галі церкви Свщм. Св. Йосафата при Дуц Евню 1195 відбудеться Листопадовий Вогник Пластунів і пластунок трентонської пластової станиці. Год. 7-ма вечора — в церкві Свщм. Св. Йосафата — Панахида за поляглих героїв Листопадового Зриву. В неділю, 31-го жовтня будуть відправлені Богослуження в намірені Українського народу в трьох місцевих українських церквах. Початок Богослужень: Українська Православна Церква Св. Юрія Переможця — год. 10-та ранку, Українська Православна Церква Пресвятої Тройці — год. 10.30 ранку, Українська Католицька Церква Свщм. Св. Йосафата — год. 11-та ранку. В обох православних церквах, після Богослуження, будуть відправлені Панахиди за спокій душ поляглих українських героїв Листопадового Зриву. Год. 12.30 дня, після закінчення церковних відправ, буде Традиційний Листопадовий Апель української молоді, зорганізованої в Пласті і СУМА, в парохіяльній галі церкви Свщм. Св. Йосафата зі словом до молоді пл. сен. д-ра Теодозія Крупи. Там же, в продовженні Апелю — Святочні Сходини членів 149 Відділу СУК „Провидіння" та запрошених громадян — мешканців Трентону й околиці — присвячені 21 роковинам смерти Слуги Божого — Кир Андрея. Святочну доповідь виголосить проф. д-р Григор Лужницький. Год. 6-та вечора в парохіяльній галі церкви Св. Юрія Переможця відбудеться Святочний Вечір, присвячений Роковинам Листопадового Зриву. Промовлятиме Ганна Дмитерко - Ратич. В мистецькій частині програми виступить проф. Володимир Тритяк (скрипка). В понеділок, 1-го листопада — год. 3-тя по пол. буде проведена традиційна Хвилина Спільної Молитви в намірені Українського Народу, його Церков, їхніх Мучеників і Ісповідників та за Християнську Україну.

ПАПА ПРОГОЛОСИВ 4 ДЕКРЕТИ Й ОДНУ ДЕКЛЯРАЦІЮ, СХВАЛЕНІ СОБОРОМ

Рим. — Папа Павло VI на урочистій церемонії в минулий четвер 28 жовтня ц.р. проголосив чотири декрети і одну декларацію, схвалені раніше Другим Ватиканським Собором: вони вимагали ще затвердження Папою. Папа заявив у промові до 2 200 церковних достойників, членів Собору, що проголошені ним декрети мають „велике значення для життя Церкви та й не менше значення має урочиста декларація про відношення Католицької Церкви до тих, які визнають інші релігії". Папа Павло відправив Понтифікальну Богослужбу в асисті деяких владик з-поза залізної завіси (призвищ преса покищо не подала) і з цього приводу Папа висловив вдоволення, що може перебувати з представниками вірних із країн, „де свобода обмежена й заперечена". Він висловив переконання, що для них „настануть кращі дні". „Приємно підкреслити також, що цей день припадає на роковини вибору нашого достойного попередника, Івана XXIII, який своїм духом надхнув ідею скликання цього Собору". Проголошені декрети стосуються прерогатив і обов'язків єпископів, релігійних орденів чи пак монаших чинів, християнського виховання та вишколювання духовників. Окрема урочиста декларація стосується інших віровизнань, при чому заперечується збірну відповідальність жидів, сучасників Христа і пізніших поколінь, за мученицьку смерть Христа. У тому уступі, що стосується жидів, спільного визнавання християнами і жидами Старого Завіту, жидівського роду Христа й святих Апостолів та Господніх Страстей, — таврується антисемітизм в усіх його формах і виявах. Папа підкреслив, що проголошені декрети й декларація вносять „нове життя в Католицьку Церкву". Поступовий дух Другого Ватиканського Собору проявився в поширенні компетенцій єпископів, унезалежнюючи їх в більшій мірі від Курії, яка строго централізувала всі церковні справи. Далі, підкреслено в отих декретах потребу тіснішого зв'язку духовенства з паствою, що вимагає й іншого підходу до духовної освіти, а також „злібералізовано" дотеперішній спосіб життя і ноші монахів і монахинь. Біжуча третя й остання сесія Собору має ще поладнати декларацію у справі релігійної свободи та декрету про ролю Церкви в новітньому світі. Всі дотеперішні декрети й декларації, чи пак їхні проєкти, проходили більшістю кругло 2 000 приявних проти 200 опозиційних членів консервативної меншини.

ДЖЕМІНІ 6 І 7 БУДУТЬ ЗУСТРІЧАТИСЯ І ЛЕТІТИ ПОРУЧ В КОСМОСІ

Остін, Тексас. — Секретар Білого Дому Білл Д. Моєрс, повідомив 28-го жовтня, що президент Джансон погодився на проєкт адміністратора Крайової Аеронавтичної та Космічної Адміністрації — Джеймса Е. Вебба, щоб на початку січня 1966-го року Джеміні 6 і 7 летіли поруч в космосі і там зустрічались, але при тому не плянується, щоб вони злучилися під час одночасного лету.. Вони мають летіти у формації у віддалі кількох стіп від себе. Це буде перший такий випадок, бо СССР був випустив одночасно дві групи своїх космонавтів, але вони летіли у віддалі трьох миль, не можучи більше зблизитися до себе. Спочатку мають випустити Джеміні 7, який то космічний корабель має кружляти довкола Землі впродовж 14-ох днів. Пізніше мають із того самого шляху і з тих самих влаштувань в Кейпі Кеннеді на Флориді випустити астронавтів із кабіною — Джеміні 6. Очевидно, що перед тим мусять направити ті всі влаштування, з яких вилітав повітряний корабель Джеміні 7, щоб віг вилетіти в космос Джеміні 6. У меморандумі до Президента адміністратор Вебб писав, що Джансон, який цікавиться летами астронавтів, знає дуже добре, які труднощі можуть виникнути при здійсюванні пляну одночасного лету двох груп астронавтів. Але Вебб висловив надію, що дотеперішні успіхи дозволяють сподіватися, що вдасться своєчасно підготовити площу під стартування Джеміні 6 в кілька днів після того, як вилетить в космос Джеміні 7. Джеміні 7 мав би кружляти поруч 6 тільки два дні, бо стільки мав літати Джеміні 6 в жовтні цього року, коли його лет не вдався внаслідок того, що ракета Еджіна, з якою він мав зустрічатися і злучатися, експльодувала в повітрі 6 мінут після старту. Вебб сказав: „Якщо нам вдасться своєчасно направити наземні влаштування після випущення Джеміні 7, то можна негайно почати підготову до вилету Джеміні 6 в такому реченці, щоб обидва космічні кораблі могли літати поруч, поки Джеміні 7 не скінчить своєї 14-денної подорожі по космосі". Астронавти Джеміні 6 і 7 будуть старатися літати в такій орбіті, щоб можливий був лет поруч. Адміністратор Вебб заявив, що шанси такої зустрічі в космосі обидвох кабін є у відношенні 50:50. Докладніші дані про можливість заплянованої зустрічі обидвох Джеміні можна буде подати в найближчих днях. В заплянованій зустрічі Джеміні 6 і 7 — час буде найважливішим фактором успіху. Ця зустріч має відбутися вже при кінці грудня 1965 або в перших днях січня 1966 р. Плян летів обидвох Джеміні виник у вівторок, зараз після того, як в понеділок 25 жовтня не вдався лет Джеміні 6. Але про цей плян повідомили пізніше, бо чекали на згоду Президента в цій справі.

Федеральні видатки в 1966 році збільшаться на $13 більйонів

Вашинґтон. — Всі федеральні видатки в календарному році 1966 збільшаться на $10 до $13 більйонів в порівнянні з 1965-им роком. Це передбачення виготовили експерти для Спільного Економічного Комітету. Його виготовлено на основі рішень Конґресу, беручи до уваги те, що можуть збільшитися витрати у зв'язку з війною у В'єтнамі. Це збільшення федеральних витрат в 1966-му році не відноситься до звичайного федерального бюджету, який є проєктований на фінансовий рік від липня 1965 до кінця червня 1966-го року. Збільшення федеральних витрат в сумі до $13-ох більйонів відноситься до тих всіх федеральних видатків, які має державна скарбниця та інші аґенції, такі як соціяльне забезпечення й інші подібні окремі фонди. Економісти називають це „Крайовим бюджетом прибутків і продукції". Таким бюджетом для цього 1965-го року є сума — $123 000 000 000. Для 1966-го року ця сума має збільшитися на $13 000 000 000, це значить на 10%.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

СЕН. ПАВЛО ЮЗИК ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ОСЕРЕДКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ Й ОСВІТИ

Вінніпеґ. — На загальних зборах місцевого Осередку Української Культури й Освіти, що відбулися тут в п'ятницю 8 жовтня ц. р. обрано на голову 18-членної дирекції сенатора Павла Юзика. Названий осередок вдержує чи не найбільшу в Канаді українську бібліотеку, музей та архів, а теж організує Літні Освітні Курси. Збори, що відбуваються кожних три роки, зібрали на залі 47 членів та, обравши президію, яку очолив п. Ярослав Білак з Торонта, вислухали звітів дирекції і контрольної комісії і обговорили працю ОУКО в минулому і пляни на майбутнє. Згідно із звітами, Осередок, його музей і бібліотека віднотували в рр. 1962-1965 чергові свої досягнення, — поважне збільшення своїх збірок, зріст зацікавлення до себе, посилену службу своїй громаді і науковцям-дослідникам. Оплесками була теж висловлена найсердечніша подяка зборів керівникові Музею і Бібліотеки ОУКО, невтомній та постійно активній п-ні Тетяні Кошиць.

ДОПОВІДЬ ПРО ЛЕМКІВ І ЛЕМКІВЩИНУ

На Лемківському З'їзді, що відбувався в днях 23 і 24 жовтня ц. р. в Пассейку, крім доповідей, про які була згадка у вчорашнім з'їздовім справозданні, надрукованім в „Свободі", виголосив у першому дні з'їзду доповідь п. н. Лемки і Лемківщина уродженець Лемківщини, інж. Богдан Чайківський. Доповідач обговорив не лише сучасний стан Лемківщини та її колишніх і теперішніх мешканців, але також історію поселення лемків в Америці та їх піонерську ролю в організації тутешнього громадського життя.

ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ ОМУА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В ґалерії Літературно-Мист. Клюбу в Ню Йорку відбувається тепер під патронатом Об'єднання Мистців Українців в Америці, Відділ в Ню Йорку, виставка образів Сергія Кіндзерявого-Пастухова, яка триватиме до 12 листопада включно. Від 14 до 28 листопада буде відбуватись збірна виставка Об'єднання Мистців, при чому буде виставлених коло 70 експонатів, що їх прийняло жюрі. Від 5 грудня ц. р. буде відкрита виставка коло 90 малюнків, олії різної величини, Людмили Морозової — тематикою виключно з Греції, там же мальовані і відтіль недавно привезені. Цю свою виставку мисткиня присвячує пам'яті передчасно померлого скульптора Сергія Литвиненка. Після того буде посмертна виставка образів Д. Поторокн.

ВИСТАВКА ЖІНОЧОЇ ТВОРЧОСТИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходом 64-го Відділу Союзу Українок Америки відбулося тут у неділю 17-го жовтня ц. р. відкриття уже восьмої з черги Виставки Жіночої Творчости, головним чином в ділянці образотворчого мистецтва. У виставці бере участь 27 мисткинь із ЗДА, Канади і деяких країн Південної Америки й Европи. У відкритті взяло участь понад 100 осіб. Мистець Антін Малюца розповів про значення цієї виставки, яка допомагає обсервувати ріст і розвиток окремих талантів у великому гурті українських еміґраційних мисткинь — від несміливих кроків аж до справжніх мистецьких досягнень.

Д-Р В. ГОРДИНСЬКИЙ — ДОРАДНИК ВІЙСЬКОВОЇ ЛЯБОРАТОРІЇ

Ню Йорк. — Державний уряд Головного Лікаря у Вашінґтоні (Офис оф Сирджен Дженерел) покликав д-ра Володимира Гординського, керівника ляборатор́ії в шпиталі св. Марії в Оренджі, Н. Дж., на дорадника клінічної хемії при Американській Армії. Д-р Гординський зв'язаний з І Ляборатоpією Американської Армії в Ню Йорку, де до його обов'язків належать консультації в складних клінічно-хемічних проблемах і загальна модернізація ляборатоpних метод. Д-р В. Гординський має в Ньюарку власну ляборатоpію, де скоротив і уточнив різні методи клінічних аналіз, що має чимале значення для таких великих ляборатоpій, як амійська, яка виконує їх щодня тисячі.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

МАРКО ВОВЧОК І ЖЮЛЬ ВЕРН

Французький письменник-фантаст Жюль Верн був особисто знайомий з українською письменницею Марко Вовчок і не раз зустрічався з нею під час її перебування в Парижі. Через свого видавця передав він їй право на переклад усіх своїх творів.

Марко Вовчок переклала російською мовою багато книжок Жюля Верна, зокрема „Діти капітана Гранта", „Пригоди капітана Гатераса", „Мандрівка до центру землі", „П'ятнадцятирічний капітан", „Таємничий острів" тощо.

На жаль, видати ці твори українською мовою Марко Вовчок не могла з огляду на тодішні цензурні умови в Росії. (З „Молоді України" 13 жовтня).

ЗНАХІДКА НА ДНІ ЧОРНОГО МОРЯ

У четвертому і на початку третього століття до нашої ери з Гераклеї, стародавнього міста на узбережжі Малої Азії, вирушив корабель, навантажений амфорами з виноградним вином, до берегів Херсонесу (поблизу Севастополя в Криму). Недалеко від нинішнього Донузлава (поблизу Євпаторії) корабель потрапив у сильну бурю і затонув.

Тепер тут працювали археологи-підводники. Деякі з амфор дістали з дна Чорного моря і реставрували.

До Москви вивезли понад десяток оброслих черепашниками стародавніх предметів. (З „Радянської України" 14 жовтня).

„СЕМИРІЧКА КУЛЬТУРИ"

На Черкащині, — пише кореспондент „Рад. України" М. Самойленко (часопис з 8 жовтня), — народився почин — „семирічка культури" — будівництво методою народної будови.

Що ж це за метода? Це пояснює сам кореспондент: „На передній край будівельного фронту вийшли юнаки і дівчата, які вирішили своїми силами будувати клюби, стадіони, школи"...

„КИЇВСЬКІ ЗУСТРІЧІ"

У Києві вийшла друком книжка Євгена Кротевича — „Київські зустрічі".

Письменник ділиться спогадами про діячів української культури. Це імена Миколи Лисенка, Лесі Українки, Панаса Мирного, Івана Франка, братів Тобілевичів, М. Кропивницького, Марії Заньковецької, Олександра Мишуги, Миколи Пимоненка... (З „Культури і Життя" 26 вересня).

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

У річницю болючої втрати

Рік тому, в неділю 1 листопада 1964 року, в роковини Листопадового Чину, не стало того, хто був одним із співтворців української збройної сили в час відродження Української Держави, співорганізатором найкращої збройної формації доби Визвольних Змагань, Корпусу Січових Стрільців — сл. п. полковника Андрія Мельника, військовика, який згодом, починаючи з 1938 року, після смерти полк. Євгена Коновальця, очолив Провід Українських Націоналістів.

П'ять років перед тим, 15-го жовтня 1959 р., із скритовбивчої руки насланого большевицькою Москвою вбивника загинув провідник іншого відламу Українського Націоналістичного Руху — сл. п. Степан Бандера, голова Проводу Закордонних Частин ОУН (р). Цього ж року, 19 жовтня, через не цілий рік після смерти полк. Андрія Мельника, не стало в живих і того, що протягом останніх десятьох років репрезентував ідею української державности, як Президент Української Народної Республіки в екзилі — сл. п. д-ра Степана Витвицького.

Смерть цих трьох провідних діячів не розпорошила рядів очолюваних ними середовищ, не послабила їх енергії і політичної снаги, не припинила веденої ним з еміграційних позицій боротьби проти большевицької Москви, змагу за визволення України. На місце тих, що відійшли, стали нові провідники Організацій Українських Націоналістів, і так само Державний Центр очолить незабаром нова індивідуальність з-поміж діячів Української Національної Ради.

Відзначаючи сьогодні першу річницю смерти полк. Андрія Мельника, треба пригадати ті почини й задуми Покійного, що йшли назустріч бажаній широкими колами української діяспори національній консолідації, зокрема справі порозуміння різних відламів націоналістичного руху. Стверджуючи конечність продовжування визвольної боротьби, полк. Андрій Мельник ще в квітні 1957 р. доводив, що ця справа вимагає концентрації всіх сил, і саме тому очолюваний ним Провід Українських Націоналістів заініціював 1945 року консолідацію українських політичних сил на еміграції, у висліді чого створено тоді Українську Національну Раду. Це полк. Андрій Мельник, перебуваючи в ЗДА влітку 1957 року, вітав почини ОДВУ й інших організацій у справі осягнення єдности націоналістичного світу, прихильне ставлення для чого виявив і провідник ЗЧ ОУН Степан Бандера. І це полк. Мельник до останніх днів свого активного життя не переставав турбуватися скликанням Світового Конґресу Українців, що має бути важливим етапом на шляху до консолідації українства у вільному світі.

І це треба пригадати слова полк. Андрія Мельника, сказані ним на зустрічі з представниками громадянства у червні 1957 року в Ню Йорку, особливо актуальні для української еміграції в ЗДА: „Не тікаймо в нарікання й у виправдування себе тим, що „наша справа мало відома", чи що „наші вороги сильніші й спритніші". Плач і нарікання нікому не допомогли і не допоможуть нам. Зокрема не допоможуть на цьому континенті, де не знають сантиментів, бо ні доля, ні природа не були ласкаві і м'які супроти тих, що завойовували й розбудовували цей континент. Тут цінять тільки працю, здібності, енергію, завзяття, відданість, незламність, щастя і силу. І тільки виявивши ці прикмети в здобуванні цього континенту для нашої справи — ми допоможемо Україні і сповнимо свій обов'язок".

Збільшення збройних сил ЗДА

Війна у В'єтнамі спонукала Президента і його військових дорадників перевірити людський і матеріяльний потенціял американських збройних сил. Рішено збільшити чисельний стан збройних сил на 340.000 — до трьох мільйонів вояків і старшин, з відповідним розподілом побільшених цифр на армію, летунство, морську фльоту й морську піхоту. Водночас рішено поповнити склади різних родів зброї та амуніції і всього потрібного модерній армії виряду. Перед керівними військовими чинниками стояли дві можливості осягнути це: або покликанням деяких річників резерви, або побільшенням контингенту рекрутів, з одночасним посиленням пропаґандивної кампанії за добровільне зголошування до війська. З уваги на політичний і психологічний момент рішено відмовитися від покликування резервістів, щоб не давати атуту в руки ворожої пропаґанди, мовляв, Америка переводить „мобілізацію" в доби, коли „миролюбні" комуністи та їх поплентачі пропаґують роззброєння.

Рішено також не покликувати — бодай покищо — парубків і жонатих, але бездітних чоловіків понад 26 років. Зате до кінця цього року приймуть до військової служби більше як кожного року число парубків і жонатих, але бездітних, — між 19 і 26-им роком життя. У зв'язку з цим виринула проблема тимчасового звільнення, чи пак відсунення терміну військової служби з уваги на дальші студії покликаного чи з інших, зголошених ним причин. Збільшено число поборових місць і вишкільних таборів. Скорочено час вишколу для деяких родів збройних сил та приспішено формування нової, 17-ої дивізії, яка має бути боєздатною з початком літа наступного року. Реорганізується і вдосконалюється засоби постачання.

А втім, війна у В'єтнамі була тільки поштовхом до всіх тих заходів. У В'єтнамі є тепер кругло 145.000 вояків, і це число має зрости на кінець року до 200.000. Ця війна не була б особливим обтяженням для американських збройних сил і воєнно-промислового потенціялу, якби не те, що 1) ні трохи не обнижується загальний життьовий стандарт американських громадян, а — навпаки — він усе ще є в процесі зростання, і 2) ЗДА, взявши на себе обов'язок боронити волю Південного В'єтнаму й загородити дорогу комунізмові на Південь Азії, не обмежили своїх зобов'язань в усіх інших частинах ґльобу. Таким чином 5 американських дивізій далі перебувають у Західній Німеччині, 2 дивізії в Кореї, велика частина парашутної дивізії все це знаходиться в Домініканській Республіці. Тому автоматично мусіла виринути журба, чи не замало одної дивізії на Гаваях, як резерви на всякий випадок для тихоокеанського обширу, і чи не замало збройних сил на континенті ЗДА, коли не минулася потенціяльна загроза ворожої агресії.

Ось чому йде посилена рекрутація, на хід якої не має і не матиме ніякого впливу робота маніяків, що палять мобілізаційні картки. Бо це тільки одиниці, а загал американської патріотичної молоді знає, що служити у рідному війську — це обов'язок і честь, це конечність для батьківщини і привілей для молоді.

Ярослав Курдидик

ДОКТРИНА ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА

За кордоном, очевидно в заприязнених країнах, Линдона Джансона називають „найсміливішим президентом ЗДА", і вважають, що він, не говорячи про це прилюдно, намагається зреалізувати свою власну „Доктрину президента Джансона". Розглядаючи критично його діяльність, цю доктрину за кордоном поділяють на три частини або три етапи.

Перший етап — це був той період, коли Джансон, після трагічної смерти Кеннеді, перебрав президентський пост. Це був час, коли Джансон „обстукував з допитливістю міжнародний ґрунт і перевіряв залишену йому політичну спадщину". Він уважно прислухався до порад своїх найближчих співробітників та політичних мужів із заприязнених держав. Намагання Президента в тому періоді йшли переважно в тому напрямі, щоб закріпити довір'я до себе в самій таки Америці. І коли він говорив про „Союз для Поступу", про „боротьбу з нуждою" або про розріст „величного суспільства", то прирікав, що піде назустріч усім тим, хто в нього вірить. І справді, Президент „вийшов назустріч", поліпшуючи долю пенсіонерів, реформуючи систему медичної опіки, добиваючись закону про зрівняння всіх американців у їхніх громадянських правах, розбудовуючи шкільництво та створюючи окремий культурний фонд з метою всебічної підтримки мистецтва і т. д.

Другий етап — намагання Президента піднести й закріпити за кордоном престиж ЗДА, до певної міри захитаний у зв'язку з большевицькими ракетами на Кубі і невдалим десантом вільних кубинців у Свинячій затоці.

Наказ Президента про масовий перевіз американських військ до Південного В'єтнаму, безперебійне бомбардування Північного В'єтнаму і інтервенція в Домініканській Республіці переконали цілий світ, що ЗДА, коли цього вимагає конечність, потраплять поставити ворога перед „доконані факти". Щоправда, Президент все ще обмежує інтервенцію американських збройних сил у В'єтнамі найконечнішими діями, але з останніх потягнень виразно виходить, що він рішився „іти одинцем", не оглядаючися, на погодження чи допомогу альянтів.

На початку свого урядування президент Джансон казав, що американські війська у Південному В'єтнамі перебувають лише для того, щоб допомагати в'єтнамцям вирішувати їхнє політичне майбутнє. Тепер Президент трактує В'єтнам, як основний принцип американської закордонної політики, і наставлений обороняти в тому обширі престиж ЗДА за всяку ціну. Своєю інтервенцією в Домініканській Республіці він гостро зактуалізував доктрину Монро, мотивуючи становище ЗДА тим, що ніяка держава чи група держав не має права посередньо або безпосередньо встрявати у внутрішні справи країн, які сусідують зі ЗДА, намагаючись перевести в них політичні зміни пенетрацією або мілітарною силою. Президент, рішуче приборкуючи заколот, викликаний комуністами у Домініканській Республіці, продемонстрував перед цілим світом, що він немовби „поширив доктрину Монро", і готовий інтервеніювати збройно в кожному обширі, що його поважаться опанувати комуністи.

На своєму третьому етапі Джансон показав пророчисто, що всі зобов'язання ЗДА супроти альянтів це не „пусті слова", як їх намагаються представляти світові комуністи. Недавно Президент заявив: „Якщо ми не будемо протиставитися з усією рішучістю комуністичному наступові у В'єтнамі або звідтіля вийдемо, то тим самим розкриємо навстіж двері комуністам, і для них уже не буде стриму. Багато - хто з американців питаються, чому якраз ми маємо перебирати на себе цю відповідальність. Я дам на це просту відповідь: бо немає нікого іншого в світі, хто був би всилі взятися за це діло"...

Треба підкреслити, що у цій заяві Джансон пішов також поза „доктрину Трумана", який колись заявляв, що ЗДА не повинні вносити силою ніяких основних змін у світовий „статус кво", що на політичні зміни в тій чи іншій країні Америка має впливати головним чином „економічною пресією", найкращим виявом чого був „плян Маршалла". Коли, однак, вдуматися глибше в форму політичної пенетрації в користь ЗДА, яку мав на думці президент Труман, то на неї можна сполягати тільки частинно. Бо ось воєнний історик Ю. Фуллер завважив з повною слушністю: „У наших часах, позначених постійно посилюваною революційністю, немає просто часу на розтягувані на довшу мету акції, що мали б, неначе павутиння, поволі й прецизно обмотувати, здушувати та паралізувати задуми противників. Під сучасний момент треба приспішено імпровізувати та діяти і, щойно зайнявши і запевнивши становища, приставу-вати, розглянутися й вирішувати, у якій формі діяти далі".

Як виходить із наведених вище думок Ю. Фуллера, президент Джансон „діє приспішено" тільки там, де уважає, що його наглить час, а тоді, зайнявши вирішене становище, узгіднює свої дальші ходи. Наймаркантнішим прикладом дій президента Джансона є його дії у В'єтнамі, де він і досі не виключає переговорів, але хоче зосередити в тім обширі стільки мілітарної сили, щоб у переговорах пертрактувати про мир не тільки у В'єтнамі, але й у цілому світі, враховуючи в першу чергу аспект і площину сили. І якраз за поширення та поглиблення зобов'язань ЗДА супроти альянтів і приписують президентові Джансонові створення його доктрини.

Д-р Михайло Данилюк

КОНСПЕКТ НА ЗАВТРА

IV

ЦЕРКВА І НАРІД

„Прийдіть до мене всі..."
(Од Матвія 11:28)

Нормально, у державних народів цю проблему розглядається як питання церкви і держави, і на цю тему існує багата література. І хоч у модерних часах в основу співжиття прийнято засаду формального відділення церкви від держави, а з тим спроби домінації — все ж у практичному житті завважується чимало взаємодоповнення з обох систем. Керування церкви державою або навпаки вже належить до минулих віків, але залишається взаємне використовування принципів, що в свою чергу зміцнює одну і другу систему. І так, наприклад, церква користається державною охороною свобідного розвитку її релігійних громад, а держава використовує організаційний первень та високу мораль релігійного виховання для зміцнення духових основ суспільства. Залишається, одначе, фактом, що намагання держави регулювати церковне життя, включно з потуранням домінації одної церкви над іншою, а також намагання церкви внести політичні зміни в державній системі не вдавались або приводили до релігійних воєн чи політичних заворушень із некористю для обох сторін.

Українські обставини — особливі. Ми не можемо розглядати питання церкви і держави, бо останньої в нас немає. „Держава" у формі московської окупації знищила на Україні всі церковні організації, а залишки їх загнала в катакомби. Існуюча формально в СССР православна церква — це лише карикатура на співвідношення держави і церкви. Наші церкви на еміграції, де ми не маємо держави, є вільними церковними організаціями, а тому цю проблему співвідношення доводиться розглядати як питання церкви і народу.

Вийшовши із заложення, що „народ" — це наша тримільйонова еміграційна громада, яка має тривкі основи організаційного життя — є підстави розглядати її відношення до церковних систем і навпаки, не тільки тому, що така проблема існує, але також як завдаток на майбутнє. Бо ми не знаємо, наскільки сильним буде вплив церковного життя в еміграції на розвиток відроджених церков майбутньої України. А що коли Україна такого впливу буде потребувати, і коли буде в інтересі релігії та політики такий вплив виказати? Вистачить пригадати, що вся українська греко-католицька вища ієрархія є поза межами України, а коли там і є якийсь православний єпископат, то немає завдатків на національну УАПЦ, бо він також на еміграції. Не краще стоїть справа з українськими євангеликами.

Що ж буде, коли на перерану в церковному відношенні Україну ми, замість відродження здорових основ наших церков, пошлемо впливи деяких недоговорень, підозрінь, нез'єднаних в собі поодиноких церков, недовір'я, щоб не сказати ворожнечі між віроісповіданнями, із апетитами на домінацію? Яку ідею співвідношення держави і церкви мала б черпати Україна на прикладі співжиття церкви і народу в діяспорі? Чи може просто мала б піти до чужих народів по приклади, бо еміграція не набула доцільної практики? І якщо питання майбутнього — це справа першорядної ваги, то питання сучасности є до того ще й акутним.

У державному житті церква і політика доповнюють одна одну в якійсь площині, але виключають тенденції домінації. На жаль, у бездержавному житті критерії бувають інші. І ряд прикрих непорозумінь, які роз'їдають то церковне життя, то громадську діяльність, часто виходять із того, що або поодинокі політично - громадські чинники вносять у церкву політику, або церковні кола силою своєї організації виходять поза компетенції релігійних справ. Можна навести чимало прямих або посередніх прикладів, що в якійсь мірі розхитують стійкість церковного і громадського життя, можна навести й факти, коли церковні громади з поміччю політик і політичні кола з поміччю церковних справ хочуть досягнути своєї цілі. Менше важливим видається, хто „більше" винен. Фактом залишається розстроєння нормальних відносин і прийнятих форм співжиття обох сторін.

В ході міркувань залишається питанням — з яких релігійних почувань розірвано українську православну церкву на кілька юрисдикцій, і в котрій із них можна краще молитися та виховувати нове покоління? Яка релігійна потреба, а не політика, вимагає ізоляції цієї церкви від решти релігійного світу, зокрема українського? Чи справді релігійні догми свого віроісповідання розгойдують патологічне явище землятства схід-захід? Які релігійно - духові, а не політичні, потреби вимагають протиріч у справі українського католицького патріярхату всередині самої католицької громади, а також і серед цілої української громади, зокрема, коли йдеться про зміст, назву і осідок такого майбутнього патріярхату? Чи справді ревна побожність в одних спонукала б принести православний Київ у дарунок Ватиканові, а в других така побожність спонукала б опустити залізну заслону на Збручі перед греко - католицькою Галичиною? Тим часом у церквах всіх віроісповідань читається Євангелію із глибокою ідеєю „прийдіть до мене всі...", бо всім дано високу обіцянку — „Я заспокою вас". Чи така можливість заспокоєння існує лише тоді, коли прийти обов'язково перехрищеним на той чи інший лад? Так не думає ані сучасний Ватиканський Собор, ані Вселенська Православна Церква. Так іноді думають в громадських і релігійних установах українського життя...

Немає сумніву, що українські церкви виконали і виконують величезну роботу національного характеру, і тому вони стали особливо близькими нашому народові, стали національними церквами. Але хтось колись видумав слово „церковно - громадське" і, не давши цьому поняттю докладного окреслення, започаткував помішання взаємовідносин.

Почалося з того, що закортіло то одних, то других поставити на своєму. Розвинулося навіть таке поняття як „церковно - політичні справи", яке внесло ще більше неясности. І сьогодні спробувати б спитати наші громадські кола — яку православну церкву розвивати на еміграції та відроджувати на Україні: автокефальну з додатком чи без додатку соборности, якої юрисдикції чи єпископату? Подібне з католицькою церквою: яка розвинеться тут і колись там — традиційна українська греко - католицька чи модерна, багатомовна католицька? Щойно, коли послухати відповіді на ці питання та арґументи за і проти, стане ясним, наскільки справи церкви помішалися з політичними. Якщо в цьому можна іноді добачати і добрі сторінки, бо широкі верстви народу беруть участь в житті церкви, а значить вона жива — то, з другого боку, факт помішання обох понять не завжди має додатній вплив і на церковне, і на громадське життя.

Для прикладу можна навести дискусію над католицьким патріярхатом, яку ведуть всі — духовні і світські, покликані й припадкові, католики і православні. Лишаючи цю справу церковним колам — все ж приходить на думку відношення, яке виплинуло або яке „виплинули" із суто політичною закраскою. І тому, наприклад, буде незрозумілим для католицьких кіл спротив православних назві „києвсько - галицький", зокрема поминенню слова „католицький", поки не вглибиться в дальшу суть справи, що вже стала не тільки церковною і що в ній деякі православні кола хотіли б знати зміст такого патріярхату.

(Закінчення на стор. 4-ій)

ДО БІСА СМУТОК!

До біса смуток!
Геть, мої жалі!
В трояндах білих
я не бачу сліз.
Мені киває соняшник в
брилі,
І бриль його до голови приріс.
Я йду повз льон
блакитно-ніжним полем
Та в серці не
спиняється блакить
І спокій голубий
не вразить болем,
Бо в серці колір
неслуху кипить.
Бо в серці липи
тривожно пломеніє
Неспокій і нескореність моя,
Бо мозок у чеканні
ніжно мріє,
Бо сум не звикла
шанувати я.

СВІТЛЯНА ЙОВЕНКО

НА СВЯЩЕННІЙ ХОРТИЦІ

Велика Хортиця і велике диво нашої природи — запорозький дуб. Сім віків на стародавньому Солоному шляху шумить це дерево. Про що шепоче його велетенська корона? Про сиве минуле. Про те, як ще дубочком бачив Чингісханові орди. Про те, як сміявся з дотепних жартів запорозьких козаків, що, заховавшись від пекучого сонця під його дебелі шати, писали із своїм отаманом Іваном Сірком знаменитого листа до турецького султана. А може пригадує, як колись давно-давно дорогою на Жовті Води зупинявся під ним Богдан Хмельницький...

Дуб живий. Але, на жаль, німий. Так і не знайдете на ньому напису, в якому колись розповідалося, що дуб має тридцять шість метрів заввишки, а його корона в поперечнику сягає сорока трьох метрів. Не знайшов того напису і я, — пише в „Молоді України" з 31 серпня О. Авраменко, — бо ось уже скоро рік, як зняли його, щоб „виправити п'ять граматичних помилок", та й досі переписують.

... Дуб гине. Всихають його могутні стовбури, рідшає ще донедавна така пишна корона. Крізь товстий шар утрамбованого ґрунту невзмозі пробитися ані волога, ані кисень. Дуб мучиться від численних шкідників: непарного шовкопряда, білина жилкуватого. А на окремих стовбурах його вже з'явилися страшні вісники смерти — дупла.

Семисторічне диво вмирає. Не тому, що настав його кінець. Вчені вважають, що велет цей здатний прожити ще півтисячоліття. Гине дуб через байдужість, ні, через злочин своїх земляків, вислужників московського режиму в Україні, який хоче затерти з нашої землі всі сліди, всіх свідків героїчної минувшини українського народу.

О. Авраменко, порушуючи це питання на сторінках „Молоді України", говорить про збереження українських пам'ятників.

„Людина приїздить у Запоріжжя, — пише він, — шукає, де б його побачити, як жили козаки, як воювали проти численних своїх ворогів, які звичаї були на Січі, яку зброю, який одяг мали січовики, де жили і яких пісень співали... Але шукати на них відповіді в Запоріжжі марно...

Потреба створити такий музей саме в Запоріжжі, саме на Хортиці, давно назріла...

І уявляється мені, як на священній Хортиці, каже він, де й досі збереглися зелені байраки і високі кручі такими, якими їх бачили очі козацькі, — з'явилися курені, широкий майдан, де відбувалася Січова Рада, чатові вежі, церква з іконами, де поруч із святими апостолами зображено козацьких ватажків... Бачиться мені музей на Хортиці своєрідним пам'ятником Запорозькому козацтву".

Світла уява і темна дійсність...

П. Панасенко

ХІБА ЛИШЕ „НЕВИГІДНЕ СТАНОВИЩЕ"?

Нещодавно, знайомлячись з українсько-угорським словником, виданим Угорською Академією Наук спільно з нашим видавництвом „Карпати", — розповідає в „Літературній Україні" з 1 жовтня Віктор Могильний, — я був свідком такого цікавого факту. Автори мали клопіт з українською ортографією при передаванні правильного звучання... українських слів.

Ідеться про вимову українських слів з літерою „ґ". Як відомо, за наказом з Москви, в Україні зовсім викинули літеру „ґ" з абетки, залишивши тільки „г". Автори словника в ряді випадків робили примітки про фактичну вимову літери „г".

„Через відсутність літери, що позначала б звук „ґ", ми часто опиняємося в невигідному становищі..." — не без жалю пише В. Могильний.

Ю. К.

ВИХОВАННЯ — ЙОГО ПОТРЕБА Й ОСНОВА

(2)

Статистика безнастанно алярмує про великі цифри нелегальних дітей, про розбиті родини, молодечі злочини, про збоченців - маніяків, що, наче яка зараза, вдень і вночі є пострахом для добрих і чесних людей. І добре було сказано в одним часописі: „Ми сіяли вітер, а тепер збираємо бурю".

Виховання конечне — бо робить молодь здатною до соціяльного життя, дає почуття відповідальности та респект до закону

Найчастіше нарікають на американську молодь за те, що в неї бракує почуття відповідальности, бракує респекту до закону. Доказом цього є щоденні злочини, крадежі й вандалізм.

Шкільна Управа Ню Йорку повідомила, що за 1964 рік молодь у школах цього міста накоїла шкоди на — $1 265 214. Тут включено вломи, биття вікон, підкладання вогню та нищення шкільного устаткування. Чи не дивне: молодь нищить власну школу, бо та школа дає їй тільки науку, але, на жаль, не дає доброго виховання, що тримало б молодь далеко від усяких злочинів. Добре виховання вказує молоді її майбутнє місце і ролю в суспільності. Добре виховання впоює в душу молоді почуття відповідальности та пошану до закону і влади. Добре виховання вчить молодь про її обов'язки супроти Бога, ближнього та її самої.

Виховання конечне, бо це — брама до успіху в житті

Знання - наука веде нас під браму успіху в житті, а добре виховання відчиняє ту браму. Ось приклад:

Бідний хлопець у стейті Пенсилвенії з великою пильністю і завзяттям здобуває знання і виховання. Його мрія — бути урядовцем у банку. Раз вичитує в часописах, що великий банк у Шикаґо пошукує урядовця. Він вносить подання. Президент банку просить його до себе на розмову. Під час тої розмови президент натиснув на дзвінок, ввійшов детектив, поглянув на хлопця і вийшов. Президент банку сказав до хлопця: „Прийди за тиждень, тоді дістанеш відповідь". І він знову прийшов. Президент сказав до нього: „Чи ти знаєш, що на цю посаду внесло подання 46 осіб? Наші детективи цілий тиждень слідкували за поведінкою кожної з тих осіб. І з 46-ти тільки двоє мають такі кваліфікації, що відповідають нашим вимогам. Ти є одним із тих двох, тому приймаємо тебе на урядовця нашого банку".

Ось значення, вартість і сила доброго виховання.

З того, що ми тут сказали про конечність виховання, кожному стає ясно, що добре виховання — це прецінний скарб, що його можна дати дитині на дорогу життя; що виховання дійсно конечне, важливе і незаступне.

Та кожний знає, що ніхто з нас не родиться з добрим вихованням. Дитину треба виховувати з колиски. І тому ми далі питаємо: а що є основою, фундаментом доброго виховання, на чім добре виховання виростає?

II. РЕЛІГІЯ — ФУНДАМЕНТ ВИХОВАННЯ

Як нема дому без фундаменту, так нема виховання без релігії. Релігія це найкраща, єдина й незаступна основа виховання. Релігія це душа виховання, бо формує наше серце, розум, волю і дух. Вона родить великі і сильні характери. І хотіти виховувати дитину без релігії це те саме, що хотіти жити без поживи, дихати без повітря, плекати рослини без води і сонця. Погляньмо лише на злочинну молодь і зрозуміємо значення релігії для доброго виховання дитини. Релігія — це основа виховання дитини. Релігія — це основа виховання, бо вона найперше

дає людині ідеал, напрям, дороговказ.

Вона дає певні, незмінні, вічні принципи, що спираються на Божих заповідях і вічних правдах. Релігія розв'язує найважливіші питання нашого життя. Вона каже нам: хто ми і звідки. Вона вчить нас про ціль життя нашого на землі. Вона ставить нам перед очі наше вічне призначення. Без цих напрямних релігії ми були б наче заблукані ягнятка у пралісі. Єдина релігія дає сенс нашому життю. Вона стало пригадує нам Христові слова: „Що поможе чоловікові, коли ввесь світ позискає, а свою душу втратить?" Релігія дає не тільки ідеал життя, але вона образує наше серце й душу. Ушляхетнює те, що в людині найцінніше: безсмертну душу і її власті — розум і волю. Культурну людину творить не велике знання, технічний поступ чи матеріяльний доробок, але культурна, вироблена душа та шляхетне серце.

З НАШИХ БУДНІВ

Є ДОБРА НАГОДА!

У святочному бенкеті на честь цьогорічного чемпіона Америки з футболу, Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку, участи я не взяв, але й без мене було там багато достойників, як із спортового, так і з неспортового світу. Виголошено, як кажуть, чимало промов — переважно мовою Шекспіра і Гемінґвея, були теж численні письмові привіти.

— Уявіть собі, навіть сенатор стейту Ню Йорк, Роберт Кеннеді, прислав нам ґратуляційного листа! — говорили захоплено друзі-усківці.

А я на те скажу: — Світ від того не завалився б і корона з голови йому не впала б, якби був прийшов сам на п'ять хвилин до Українського Народного Дому та й привітав футбольного першуна Америки особисто!.. От у польській параді на честь генерала Пуласького він уже другий рік зряду бере участь, і то не сідає на трибуні поруч посадника Ваґнера і губернатора Рокефеллера, а маршує в колоні разом з різними ґуралями та краков'янками. А цього року ще й привів собі з Вашинґтону свого рідного брата, Едварда, теж сенатора, і вдвійку прибивали крок на П'ятій Евню... При цій нагоді, як пише „Геральд Трибюн", дійшло навіть до маленької неприємности, бо президент „Польонії", пан меценас Вацетер, приступив до них і попросив, щоб залишили колону, бо парада Пуласького, мовляв, не влаштовується для того, щоб хтось робив собі „паблиситі".

Отака то правда на світі! Подумайте лише, як нам не раз важко дістати на українську маніфестацію чи на посвячення пам'ятника якогось гідного американського представника! А наші сусіди-поляки, як бачите, можуть собі дозволити на такий люксус, що й випрошують з паради того чи іншого достойника, якщо він приходить непрошений. Або, як каже наша народна мудрість: „Багачеві і дідько дитину колише!"

На це, хіба, є одна рада: пропихати до американських урядів своїх власних людей, українського роду і плоду! Тоді не треба буде такого пана уклінно просити, щоб зволив прийти на беннет УСК'у, не бійтеся — сам прилетить! Така рідкісна нагода трапляється українцям Ню Йорку в день виборів, у вівторок 2-го листопада. Коли підемо голосувати в цих виборах, віддаймо свої голоси за адвоката Володимира Стека, що кандидує на пост асамблімена, тобто посла Нюйоркського стейту. Він — наш чоловік, патріот, полковник Американської Авіяції, активний в різних українських організаціях, а ще й до того всього — прихильник копаного м'яча! На відкритті футбольного сезону в Ню Йорку зробив перший викоп м'яча і, видно, що хлопець щасливий на ногу, бо тоді УСК виграв змагання... Такого представника нам і треба в Олбані! А з Олбані до Вашинґтону не так уже далеко...

І К Е Р

„...Я вірю також, що добра державна влада була добрим фактором у розвитку індустрії в Ню Джерзі. Я буду, по-змозі, робити все, щоб бачити, що ми й надалі маємо чесний уряд, уряд що ще здає собі справу зі своєї відповідальности перед своїми громадянами і виконує ті свої завдання".
Ричард Дж. Гюз.

Досягнення губернатора Гюза

Поголовно загальні видатки Ню Джерзі найнижчі з усіх стейтів у державі. Сума загального звороту податку поголовно зібрана Стейтовим Урядом найнижча з усіх стейтів у державі.

Кількість стейтових службовців поголовно найнижча з усіх стейтів держави. Для трьох із чотирьох останніх бюджетів Гюза, включно з тими, що їх введено в життя в 1964 і 1965 роках немає ані нових ані відвищених податків. Заяви для департаментальних видатків обтято на більше, як дві треті більйона долярів і це уможливлює Губернаторові Гюзові представити чотири почерзі збалансовані бюджети.

Розвинена перша далекосяглa програма Ню Джерзі для головної конституції, щоб запевнити реґулярне плянування для потрібних будов стейту та забезпечити за допомогою таких плянів максімум звороту для податкового доляра.

Конкретні приклади ощадности такі:

1. Об'єднання всіх стейтових друкарських операцій в одну центральну друкарню з річними ощадностями більше, як 110,000 долярів.

2. Заінсталювання модерного компютера в Секції Компютерів Відділу Доріг при Департаменті Стейтових Шляхів — гайвеїв з річними ощадностями в результаті поверх 410,000 долярів.

3. Централізація служби при пральнях для північних установ Департаменту Інституцій і Аґенцій в остаточному розрахунку принесла поверх $450,000 річних ощадностей.

4. Успішні переговори для підвишки 49% дорівнюючи сумі 84,000,000 долярів на покриття забезпечення перед вогнем державних будинків тоді, як в той сам час суму заплачену на премії на це покриття зредуковано на 480,000 долярів або 42%.

5. Усунення комісійних оплат забезпечення для обезпечевих брокерів, що не виконують ніякої служби.

Дальше поширення знаходить своє місце в застосуванню відкритих річних контрактів, що їх переводить Відділ Закупів і Посілостей, ощаджуючи в результаті значну суму долярів з податку. Наприклад, заплянована ощадність на оливі до опалу, коли зроблено перший контракт, винесла річно 400,000 долярів.

За ці досягнення губернатор Гюз заслуговує повністю на Вашу піддержку! Голосуйте на перевибір Ричарда Дж. Гюза губернатором в дні 2-го листопада 1965!

Paid pol. adv.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

Ню Йорк, Н. Й.

КОНЦЕРТ СПІВАЧКИ КАТРІ КОЛЯНКОВСЬКОЇ

НЮ Йорк. — Союз Українок Америки, Відділ 82-ий у Бронксі, Н. Й., улаштував у неділю, 3-го жовтня 1965 р. концерт своєї членкині Катрі Колянковської, бувшої співачки Львівської Опери й Квартету „Богема". Концерт цей відбувся в Залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку. На програму концерту зложилися пісні й арії з опер західньоевропейських композиторів та кілька пісень українських. Слухачі щиро вітали оплесками кожний її виступ та нагородили китицею живих цвітів, які вручила артистці маленька учениця Н. Іванчишин. Фортепіяновий супровід був у руках проф. Ігоря Соневицького. Концерт був першим успішним мистецьким виступом п-і Колянковської на американській землі.

В глибокім смутку повідомляємо Рідних, Приятелів й Знайомих, що дня 8-го жовтня 1965 р. на 81-му році життя, помер в Україні наш ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п. ІВАН СМОТРИЧ

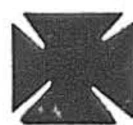
бувший вояк визвольних змагань і довголітній засланник Сибіру.

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
буде відправлена в СУБОТУ, 13-го ЛИСТОПАДА ц. р. о год. 7-ій рано у церкві СВ. НИКОЛАЯ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ в Україні
дочки — КАТРЯ БУК з чоловіком і дітьми у ЗДА
НАТАЛКА ІЛІК з чоловіком і сином в Україні
сини — ДІОНІЗІЙ з дружиною і синами у ЗДА
ВОЛОДИМИР з дружиною і дочками в Україні

Замість вінків на могилу, складаємо по 20 долярів на Фонд Кардинала Сліпого у Римі, ОУП „Слово" в Ню Йорку.

ГЛИБОКЕ СПІВЧУТТЯ
Достойній Родині, Українській Національній Раді і Виконному Органові Української Народньої Республіки в екзилі з приводу невіджалованої смерти

СВ. П. Д-РА
СТЕПАНА ВИТВИЦЬКОГО

Президента Української Народньої Республіки в екзилі і Головного Отамана Військ УНР
висловлює
ГОЛОВНА УПРАВА І ВСІ СТАНИЦІ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ в США

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що в четвер, 14-го жовтня 1965 р. упокоївся в Бозі на 73-му році життя

БЛ. П.
Д-р ОСТАП ДУТКЕВИЧ

що вів довголітню практику ветеринарного лікаря в Радехові на Україні.

Похорон відбувся 18-го жовтня 1965 р. з похоронного заведення А. Градовського до церкви Івана Хрестителя й на католицький цвинтар Святого Гробу в Дітройті, Мішиґан.

Остались в смутку:
дружина — ІВАННА
дочки — ОКСАНА СТЕЛЬМАХ
БОГДАНА СЕНИК
МАРІЯ ЗАГОРУЙКО з родинами
син — СТЕФАН ЛЕВИЦЬКИЙ з родиною
та братанок РОСТИСЛАВ Ю. ДУТКЕВИЧ з дружиною

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що дня 20-го жовтня 1965 р. по довгій тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ і БРАТ

бл. п. ЙОСИФ ГАВРОН

проживши 70 літ.

Похорони відбулися 23-го жовтня 1965 р. з пох. заведення Музики до української католицької церкви св. о. Миколая в Шикаґо, а відтак на український католицький цвинтар св. о. Миколая в Шикаґо.

Горем прибиті:
дружина — ПАВЛИНА
брати — СТЕПАН і РОМАН в Краю

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, що дня 18-го жовтня 1965 року відійшов у Вічність на 57-му році життя Колишній Вояк Української Повстанської Армії

Друг
СЕМЕН ВОВКАНИЧ-МЕДВІДЬ

Похорон відбувся у четвер, 21-го жовтня 1965 року з похоронного заведення до Української Православної Церкви Пресвятої Тройці в Дірборн та на цвинтар Grand Lawn, Detroit, Mich. На Вічний Спочинок відпровадив Покійного Прот. Михайло Фляк.

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА в ДЕТРОЙТІ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. СТЕФАНА ВОЗНОГО
складаю 5 долярів
на Наукове Товариство ім. Шевченка в Сарселі, Франція.
Микола СИВИЙ з Родиною

Замість квітів на могилу
бл. п. о. МАРКА ҐЛЯ
складають для залишенців в Европі
30 долярів
о. Олексій КОБРИН
Ірина і Іван ЖУКОВСЬКІ
та Роман КОБРИН

Замість квітів на могилу
сл. п. СТЕФАНА ЛЕВКУТА
з Дітройту, Міш.,
складаємо 10.00 долярів
на пам'ятник сл. п. полк. Андрія МЕЛЬНИКА.
Шикаґо, Ілл. Леся і Мирон КУРОПАСІ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. Отця Совітника
Александра Стеранки
відбудеться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в церкві св. о. НИКОЛАЯ в ПІВДЕННОМУ БРУКЛИНІ
дня 7-го ЛИСТОПАДА 1965, о год. 9-ій рано
на яку запрошують Рідню, Знайомих і Парохіян
ДІТИ ПАРОХІЯЛЬНОЇ ШКОЛИ
з Отцем Парохом Монс. К. ПРЕЙМОЮ
і УЧИТЕЛЬКАМИ

ДОКТРИНА ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА

(Закінчення зі сто. 2-ої)

його відношення до цілости нації, майбутньої держави, наскільки йому повернуться умови Берестейської Унії і т. д. Також для православних не буде зрозумілою потреба осідку католицького патріярха в Києві, поки вони не позбудуться погляду територіяльної домінації і не усвідомлять, що, незалежно від еміґраційних постанов, майбутній уряд України може вітати такий осідок у столиці держави. Не для контролі, а для співпраці, для єдности нації, для контакту із Заходом через католицькі кола, для цементування держави єдиного народу.

Це — справи майбутнього домовлення щодо взаємовідносин церкви і народу, церкви і держави, яке, одначе, є далеким від накидання політичної думки в життя церкви або навпаки, байдуже, чи це робилося б із шляхетних мотивів, чи просто з вузьких комбінацій. Тому не диво, що в повітрі відчувається здорове бажання, щоб усі релігійні громади та церкви прийшли із своїми болями і втомою туди, де лежить розв'язка релігійних питань: в дім молитви, спільний для одного віроісповідання і близький для всіх. А коли б було дозволено застосувати слова св. Письма до світських справ — хотілося б бачити, щоб політичні і громадські справи гуртувалися, хоч і різними шляхами, але об'єднано, там, де їм місце: біля ідейного престолу України. Сам Христос навчав: кесареві — кесареве, а Богові — Боже.

(У завтрішньому числі: Керівникам і політикам в альбом).

А МОЛОДІСТЬ НЕ ВІЧНА...

„Всі ми розуміємо, що кожному, хто лишень одружився, надати квартиру негайно ще немає змоги. Покищо діє в нас принцип: квартиру треба заслужити працею, поведінкою", — пише Кузьма Гриб у „Літературній Україні" з 28 вересня, змальовуючи невеселе життя молоді в гуртожитках.

„... Наші дівчата, — пише він далі, — коли вже йдеться про відвертість, кажуть:

— Живемо в гуртожитках, тому й заміж вийти важко. Хлопці не женяться, бурлакують, бо куди ж дівчину брати?... А молодість не вічна"...

„ПРОПИСКА"

У червоній імперії ні кроку не можна ступити без пашпорта. Навіть тоді, як ви маєте пашпорт, треба зголоситися до міліції: дадуть дозвіл, або, як кажуть, пропишуть — значить можна мешкати в певному місті чи місцевості, не дадуть — негайно виїздіть.

Слово „прописка" так в'їлося людям, що його вживають навіть у переносному розумінні. „Гречка дістала на Луганщині постійну прописку"... Вечерниці чи то пак, як „Молодь України" з 26 вересня каже, „вечори-вогники знаходять постійну прописку не лише в селах, а й по містах".

Всюди прописка...

ДАР УКРАЇНСЬКОМУ ВОЄННОМУ ІНВАЛІДОВІ

Листопад — місяць Українського Воєнного Інваліда! Як кожного року, так і тепер, українські комбатантські організації, об'єднані в Суспільній Службі Комбатантів, звертаються до Вас, Українська Громадо в ЗДА, зложіть в листопадовій збірці щедру пожертву на опіку й поміч українським воєнним інвалідам, які у визвольній боротьбі втратили здоров'я і змогу працювати.

Допомога українським воєнним інвалідам — це справа чести кожного українця. Відданість визвольній ідеї доказується ділами — а не словами! Щиро прохаємо до співпраці в листопадовій збірці Всч. Духовенство, Українські Організації, Пресу та все Українське Громадянство.

Суспільна Служба Комбатантів

Адреса:
Social Service of Ukrainian War Veterans, 1321 W Lindley Ave. Philadelphia, Pa 19141